

Мухаметкаиров Арсланбек Ерболатович «Жоғары сынып оқушыларының икемді дағдыларын (soft skills) дамытудың психологиялық-педагогикалық шарттары»

тақырыбындағы

8D01101 – Педагогика және психология білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған диссертациялық жұмысына отандық ғылыми

кеңесшінің

ПІКІР

Мухаметкаиров Арсланбек Ерболатович «Жоғары сынып оқушыларының икемді дағдыларын (soft skills) дамытудың педагогикалық шарттары» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына Қазақстан Республикасының ғылымды дамытудың басым бағыты және отандық білім беру жүйесін жаңғыртуға жауап береді. Білім алушыларда ХХІ ғасыр құзыреттерін қалыптастыруға мемлекеттік бағдарламалармен толықтай сәйкес келеді.

Зерттеу тақырыбы өзекті, себебі зерттеу қазіргі экономикалық және кәсіби жағдайлардың тез өзгеруіне бейім жан-жақты дамыған мамандарды даярлауға бағытталған. Докторлық білім беру практикасында икемді дағдылардың дамуындағы көрсеткіштерді көрсетіп, олардың негізінен академиялық білім мен қатаң дағдылар (hard skills) бағытталғанын дәлелдеді.

Мухаметкаиров А.Е. зерттеліп отырған мәселені теориялық және отандық және шетелдік көздерге жүргізілген жан-жақты талдау арқылы soft skills саласындағы зерттеулерді толық қамтыды. Ол Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы нормативтік құжаттарды зерттеп, қазақстандық және шетелдік авторлардың еңбектерін талдай отырып, икемді дағдыларды зерттеу теориялық тәсілдерді жүйелендірді.

Диссертацияның құрылымы логикалық тұрғыдан құрастырылған, жұмыс әр бөлімінде қойылған мақсат міндеттерге сай келеді. Автор жоғары сынып оқушыларының «икемді дағдылар» ұғымының мәнін жан-жақты талдап, оларды дамыту үшін методологиялық тәсілдерді ұсынды. Зерттеу барысында кешенді тәсілдер: құзыреттілік, тұлғалық-іс-әрекеттік, жүрегі, метапәндік әдістер пайдаланылып, алынған нәтижелерді негізділігі қамтамасыз етілді.

Зерттеудің маңызды нәтижесі – жоғары сынып оқушылардың дағдыларын дамыту үшін автор ұсынған құрылымдық-мазмұндық модель. Бұл модель алты негізгі компонентті қамтиды: коммуникация, мақсат қою, эмоционалдық интеллект, тайм-менеджмент және

Әр компонент нақты критерийлер мен көрсеткіштермен баяндалып, педагогикалық әсердің тиімділігін объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Мухаметкаиров А.Е. Павлодар қаласының мектептерінде ауқымды эксперименттік зерттеу жүргізіп, оның нәтижелері ұсынған модельдің жоғары практикалық құндылығын растайды. Статистикалық талдау эксперименттік және бақылау топтары арасындағы маңызды айырмашылықтарды көрсетті, бұл ұсынылған бағдарламаның тиімділігін дәлелдейді.

Практикалық тұрғыдан алғанда, жұмыс авторының ұсынған методикалық нұсқаулары білім беру процесіне табысты енгізілуі мүмкін, бұл жоғары сынып оқушыларының білім алу сапасын және олардың өмірге, кәсіби қызметке дайындық деңгейін арттырады. Ұсынылған іс-шаралар мен әдістер оқу процесін оңтайландыруға және оқушылардың болашақ өміріне бейімделуіне жақсы нәтижелер әкелуге ықпал етеді.

Зерттеудің ғылыми жаңалығы – жоғары сынып оқушыларының икемді дағдыларын дамытуға бағытталған психолого-педагогикалық және педагогикалық тәсілдердің өзара байланысы мен жүйелі зерттеу болып табылады. Бұл зерттеу теориялық және эксперименттік деректерді толықтыра отырып, зерттелген салаға тың жаңалықтар енгізді.

Диссертация академиялық жазу сапасы жоғары деңгейде. Жұмыс құрылымы логикалық, материал дәйекті және негізді түрде баяндалған. Докторант Web of Science дерекқорында индексленген журналда 1 мақала, Scopus дерекқорында индексленген журналда 2 мақала, Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған журналдарда 11 мақала, халықаралық конференция материалдарында 3 мақала жариялады. Бұл зерттеу деңгейінің жоғары екенін дәлелдейді. Зерттеу нәтижелері халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларда апробациядан өтіп, Павлодар қаласының мектептерінің білім беру процесіне енгізілді.

Жоғарыда айтылғанды назарға ала отырып, Мухаметкаиров Арсланбек Ерболатовичтің диссертациялық жұмысы аяқталған, өзекті және өзіндік зерттеу болып табылады, ол барлық талаптарға сай келеді. Бұл диссертацияны қорғауға және «Педагогика және психология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беру үшін ұсынуға болады.

Отандық ғылыми кеңесші:

PhD, Әлкей Марғұлан атындағы
Павлодар педагогикалық
университетінің қауымдастырылған
профессоры

Матаев Б.А.

